

Na osnovu člana 15. st. 1. tačka 1. člana 24. st. 1. tačka 2. Zakona o advokaturi i člana 12. Statuta Advokatske komore Republike Srpske, Skupština Advokatske komore Republike Srpske na redovnom godišnjem zasjedanju održanom dana 11. i 12. marta 2005. godine u Tesliću, donosi

KODEKS ETIKE ADVOKATA ADVOKATSKE KOMORE REPUBLIKE SRPSKE¹

U društvu uređenom na vladavini prava advokat ima posebnu ulogu. Advokat mora da služi interesima pravde, kao i onima čija prava i slobode treba da štiti i brani, te je njegova obaveza da savjetuje klijenta u najboljem smislu.

Advokatska funkcija predstavlja sadržaj pravne i moralne obaveze, a u korist:

- klijenta,
- pravne profesije,
- javnosti.

Kao slobodna i nezavisna profesija, zasnovana na pravilima advokatske etike, advokatura u RS ima osnovni zadatak očuvanje ljudskih prava i drugih interesa društva.

Ova pravila profesionalnog ponašanja usklađena su sa kodeksom Međunarodne unije advokata i kodeksom o ponašanju advokata Evropske zajednice i obavezujuća su za advokate, članove Advokatske komore RS.

1. OPŠTA NAČELA

Član 1.

Ovaj kodeks sadrži norme profesionalnog ponašanja u vršenju advokatskog poziva u svim prilikama, na način kako to zahtijevaju dostojanstvo i ugled advokature.

Dužnost advokata je da se dosljedno bori za ustavnost i zakonitost u cilju zaštite prava i pravnih interesa stranaka koje brani ili zastupa, kao i da se ponaša u skladu sa opštim aktima AK RS i pravilima ovog kodeksa.

Prilikom vršenja djelatnosti u inostranstvu advokat je dužan da se ponaša u skladu sa kodeksom etike advokatske organizacije zemlje u kojoj

¹ "Službeni glasnik Republike Srpske », broj: 68/05

vrši advokatsku djelatnost, ukoliko načela i principi tih kodeksa nisu u suprotnosti sa osnovama ovog kodeksa i kodeksima Međunarodne unije advokata i Evropske zajednice.

U svakom konkretnom slučaju advokat samostalno procjenjuje da li je njegovo ponašanje u skladu sa ovim kodeksom, a u situaciji kada sam ne može ocijeniti svoje ponašanje, prije preduzimanja određene radnje obratiće se za pomoć organima Komore.

Dužnost je svih advokata kao i organa Advokatske komore da pomažu u tumačenju ovog kodeksa prilikom njegove primjene u praksi.

Svako ponašanje advokata suprotno obavezama utvrđenim Zakonom o advokaturi i opštim aktima Advokatske komore predstavlja povredu ugleda advokature kao i discipline advokata.

II MORALNI LIK ADVOKATA

Član 2.

U vršenju advokatske djelatnosti i ponašanjem u privatnom životu, advokat je dužan da čuva ugled i bori se za unapređenje i afirmaciju advokature kao samostalne profesije.

U obavljanju advokatske djelatnosti advokat je dužan postupati humano, poštujući dostojanstvo svih sa kojima kontaktira. Pri tome je dužan čuvati svoju čast, moralni lik, nezavisnost i stručnost, tako da svojim ponašanjem podstiče i druge.

Vršeci advokatsku djelatnost advokat je dužan da poštuje istinitost i zakonitost, samostalnost i nezavisnost advokature u skladu sa Ustavom i zakonima.

Advokat je dužan da energično odbaci sve pokušaje uticaja na njegovu nezavisnost i samostalnost u obavljanju djelatnosti. O tim pokušajima obavezan je da izvijesti organe Komore.

Nespojivo je sa obavljanjem advokatske djelatnosti bavljenje bilo kakvim komercijalnim poslovima, udruživanje advokatskih kancelarija sa djelatnostima koje imaju takav efekat, odnosno djelatnostima koje ne vrše pružanje pravne pomoći.

Dužnost je advokata da se stalno stručno usavršava, prati stručnu literaturu, učestvuje u stručnim raspravama, savjetovanjima i kongresima, u svim akcijama advokature kojima se postiže unapređivanje i afirmacija ove službe, te da usavršava svoje opšte obrazovanje.

Advokat treba da svojim stručnim znanjem pomaže drugim advokatima, a posebno je obavezan pomagati stručno usavršavanje pripravnika u advokaturi.

Advokat je dužan pružiti pravnu pomoć stranki za koju zna da nije u mogućnosti da plati uslugu, ili stranki koja mu bude dodjeljena po rasporedu koji utvrđuje nadležni organ Advokatske komore, odnosno drugoj organizaciji prema odluci Advokatske komore, na trošak Advokatske komore.

Nije dostojno da bude advokat lice koje radi protiv interesa advokature i koje ne poštuje pravila ovog kodeksa.

Obavljanje poslova koje prema propisima i odobrenju za rad mogu obavljati samo advokati, advokat ne smije prenijeti na lica koja za to nisu ovlaštena i osposobljena.

Ako je prije upisa u Imenik advokata obavljao neku drugu javnu funkciju, advokat tu činjenicu ne smije isticati radi pridobijanja stranaka prikazivanjem iste kao prednost u odnosu na druge advokate za lakše i uspješnije obavljanje advokatske djelatnosti.

Advokat ne smije suprotno principima i pravilima ovog Kodeksa nametati se strankama za zastupnika ili branioca, niti na bilo koji način angažovati i stimulisati lica za njegovo preporučivanje strankama.

III. ODNOS PREMA KLIJENTIMA

Član 3.

Odnosi između advokata i klijenata moraju biti zasnovani na povjerenju.

Advokat će u obavljanju svoje profesionalne djelatnosti postupati samo onda kada za to ima ovlaštenje stranke.

Advokat je dužan pružiti pravnu pomoć svakom licu izuzev kada mu je u skladu sa Zakonom o advokaturi, Statutom AK RS i drugim aktima može uskratiti. Advokat može uskratiti pružanje pravne pomoći i zbog ubjeđenja da takvu pravnu pomoć ne može sa uspjehom pružiti u odgovarajućem postupku, ako su izgledi za uspjeh minimalni ili nikakvi, ako su zahtjevi stranke nerealni, ako ona neopravdano odbija da izmiri svoje materijalne obaveze prema ranijem advokatu, ako je advokat bolestan, ako je preopterećen poslovima ili ako postoje neki drugi opravdani razlozi.

Odbranu okrivljenog, u pravilu, ne treba odbiti, osim u slučajevima utvrđenim Zakonom o advokaturi, Statutom AK RS, te drugim opštim aktima.

Obaveza je advokata da navede razloge odbijanja pružanja pravne pomoći.

Kad prihvati pružanje pravne pomoći, advokat je dužan savjesnim i stručnim radom opravdati ukazano povjerenje od lica koje ga je izabralo za svog pravnog zastupnika. Advokat mora uvijek da djeluje u najboljem interesu klijenta, mora da stavi taj interes čak i ispred svog ličnog interesa i interesa svojih kolega.

Advokat nikada ne smije klijentu prouzrokovati nepotrebne troškove, pa je u obavezi, ako je to u interesu klijenta, nastojati spor riješiti vansudskim putem.

Ukoliko je lice koje zastupa objesnog ponašanja, advokat je dužan da ga upozori na štetne posljedice vođenja postupka, pa ukoliko objesni i dalje ostaje pri svom stavu, advokat može samo iz tog razloga otkazati punomoć.

Ukoliko utvrdi da klijent koga brani ili zastupa daje neistinite podatke ili navode, neistinite činjenice u predmetu, advokat može otkazati pružanje pravne pomoći. Takav otkaz punomoći advokat može učiniti iz svih onih razloga zbog kojih može odbiti pružanje pravne pomoći, pri čemu je obavezan najmanje trideset dana nakon otkaza punomoći preduzimati sve radnje u cilju onemogućavanja nastupanja štetnih posljedica po lice kojem je otkazao punomoć.

Advokat je dužan da se prema klijentu odnosi sa poštovanjem i ljubaznošću.

Advokat je dužan da pravnu pomoć pruži tako što će posvetiti svu svoju savjesnost, poštenje i odanost licu koje zastupa u skladu sa pravilima ovog kodeksa.

Lica sa protivrječnim interesima advokat neće zastupati. Ukoliko ta protivrječnost nastupi u toku postupka, advokat je obavezan otkazati punomoć. Pri tome advokat ne može savjetovati, zastupati ili djelovati u interesu dva ili više klijenata po pitanju istog predmeta ako u njemu postoji sukob interesa.

Ukoliko postupa u dvostranim ili višestranim pravnim poslovima kao punomoćnik svih lica, advokat je dužan da podjednako štiti interese svih bez obzira na to ko plaća naknadu za rad.

Prilikom preuzimanja predmeta advokat je dužan uzeti iscrpnu informaciju te upoznati lice sa procjenom o trajanju postupka, troškovima postupka i nagradom za rad. Pri tome advokat preuzima zastupanje samo onoliko predmeta koliko može stručno, savjesno i ažurno zastupati, a lica koja

ne može primiti upućuje drugom advokatu. Ako advokat pruža pravnu pomoć većem broju stranaka u istom predmetu dužan je podjednako štiti interese svih bez obzira na to ko je od njega zatražio pravnu pomoć i ko mu plaća nagradu.

Ako više advokata pruža pravnu pomoć u istoj kancelariji, protivnom stranom smatra se svaki procesni protivnik sa bilo kojom strankom kancelarije. Za vrijeme zastupanja advokat ne može preuzeti zastupanje trećih lica kao protivnika zastupanog u drugoj pravnoj stvari sve do okončanja zastupanja.

Lično poznanstvo advokata sa protivnom stranom jeste opravdan razlog za odbijanje zastupanja, a ukoliko i prihvati takvo zastupanje, prije toga mora obavijestiti svoju stranku i informisati je o toj činjenici.

IV. ODNOS PREMA PROCESNIM PROTIVNICIMA

Član 4.

Prema procesnim protivnicima lica kojima pruža pravnu pomoć advokat treba da se odnosi korektno i učtivo, ali i energično u cilju cjelovitog pružanja pravne pomoći zastupanom. Svađe i vrijeđanje procesnih protivnika dužan je sprečavati.

Advokat će izbjegavati svaki kontakt sa procesnim protivnikom bez znanja svoga klijenta ili advokata procesnog protivnika.

Odnos prema procesnom protivniku mora biti korektan. Ako procesni protivnik vrijeđa, prijeti ili slično, a nakon upozorenja advokata ili organa pred kojim je došlo do ovakvog ponašanja procesnog protivnika dođe do izvinjenja, advokat ne treba preduzimati krivično ili neko drugo gonjenje takvog lica.

U svakom slučaju, advokat ne smije procesnog protivnika omalovažavati, potcjenjivati, te je dužan u svakom pogledu poštovati njegovo ljudsko dostojanstvo.

V. ODNOS IZMEĐU ADVOKATA I ADVOKATA I ADVOKATSKIH PRIPRAVNIKA

Član 5.

Između advokata i advokatskih pripravnika potrebno je da postoji profesionalna saradnja i odnos povjerenja.

Međusobni odnosi advokata i advokatskih pripravnika, kako u obavljanju djelatnosti tako i u privatnom životu, treba da su korektni, kolegijalni, drugarski, pri čemu ne smiju imati uticaja na samostalnost i odlučnost u radu.

Neprihvatljivo je nelojalno pribavljanje klijenata, reklamiranje protivno uslovima određenim u Statutu Advokatske komore, davanje negativnih izjava o drugim advokatima ili advokatskim pripravnicima, i komuniciranje sa nadripisarima.

Advokat ne smije kontaktirati sa licem za koje zna da ga zastupa ili u nekom slučaju predstavlja drugi advokat, bez pristanka tog advokata.

Advokat može da preuzme stranku od drugog advokata kad se uvjeri da je ona predhodno otkazala punomoć tom advokatu i da je izmirila obaveze prema njemu.

Međusobni odnosi advokata podrazumijevaju obavezu iznošenja mišljenja i pružanja savjeta drugom advokatu na njegov zahtjev. Advokat je dužan dati informaciju o razlozima otkazivanja punomoći klijentu ako to zahtjeva advokat kojeg je klijent angažovao za pružanje pravne pomoći poslije otkazivanja punomoći. Advokat je dužan da prihvati zamjenu advokata koji mu se obrati, osim ako je spriječen vlastitim poslovima. Advokat koji je zamolio dužan je zamoljenom advokatu blagovremeno dostaviti spise predmeta i dati mu upute u vezi sa predmetom. U slučaju spriječenosti zamoljeni advokat mora odmah obavijestiti advokata koji je zamolio, a ukoliko zbog kratkog vremena postoji opasnost propuštanja procesne radnje ili nastupanja štetnih posljedica, dužan je obezbijediti advokata koji će preuzeti zamjenu, te preduzeti sve potrebne radnje radi sprečavanja štetnih posljedica odbijanja zamjene. U ovakvim slučajevima advokat je obavezan da primi pošiljku advokata koji je zamolio, i takvu pošiljku ne smije vratiti ne otvorenu. U slučaju zamolbenog postupanja u korist inostranog kolege advokata, zamoljeni advokat mora biti svjestan činjenice povećane odgovornosti pri obradi predmeta, zastupanja ili davanja pravnog savjeta. Ovi razlozi nalažu da advokat takve slučajeve preuzme samo ukoliko ih može obraditi stručno i bez odugovlačenja. Za troškove zamjenika jemči advokat koji je zamolio.

Nedopustivo je da advokat, ako to ne zahtijevaju interesi klijenta, tereti suokrivljenog ili drugog učesnika u postupku.

Međusobne nesporazume advokati su dužni da razriješe sami ili pred organima Komore. Nije u skladu sa moralnim principima ovog kodeksa da takve nesporazume rješavaju u sudskim procesima ili pred drugim organima izvan Komore.

Dužnost je svih advokata da prema mogućnostima na praksu prime advokatske pripravnike, da im pruže stručnu pomoć. Pri tome su dužni omogućiti advokatskom pripravniku potrebnu praksu, korištenje stručne literature, te pružiti mu sveobuhvatnu pomoć u pripremanju za polaganje pravosudnog ispita. Takvu pomoć advokati su dužni pružiti i prilikom otvaranja advokatske kancelarije. Poželjno je da svaki advokat u novootvorenu advokatsku kancelariju uputi makar po jednog klijenta.

Posebna je dužnost advokata da se brinu o osposobljavanju advokatskih pripravnika za rad u advokaturi kao i o formiranju moralnog lika advokatskog pripravnika, o čemu je dužan starati se i sam pripravnik.

Advokat je dužan da plaća nagradu i naknadu za rad advokatskog pripravnika.

Advokatski pripravnik dužan je pridržavati se uputa advokata kod koga obavlja praksu kao i osnova ovoga kodeksa. Takođe je obavezan da radi u organima Advokatske komore u cilju unapređivanja advokature.

Svi principi ovog kodeksa koji se odnose na advokate, u svakom slučaju i na svakom mjestu primjenljivi su i na advokatske pripravnike.

VI. ADVOKATSKA TAJNA

Član 6.

Čuvanje advokatske tajne je osnovno načelo advokature. Advokatsku tajnu advokat čuva, sve dok ga lice koje mu je povjerilo tajnu ne oslobodi od njenog čuvanja. Advokatsku tajnu čini sve ono što advokat sazna u vršenju pravne pomoći, a to mu je povjereno kao advokatu klijenta. Isti tretman imaju i svi depoziti koji su povjereni advokatskoj kancelariji.

Povjerljive informacije date advokatu u zastupanju pravnog lica ne smiju se **upotrebiti na štetu samog pravnog lica, ili zainteresovanog člana iz sastava pravnog lica.**

Iznošenje advokatske tajne dopušteno je samo kada to sam klijent na nesumnjiv način odobri, ako je to nužno radi odbrane klijenta ili ako je to potrebno radi opravdanja odluke advokata o uskraćivanju odbrane.

VII. ODNOS PREMA SUDOVIMA I DRUGIM ORGANIMA

Član 7.

Advokat mora pokazati dužno poštovanje prema sudu ili drugom organu u toku postupka braneći interese klijenta časno, na način koji je najbolji za klijenta, a u skladu sa zakonom. Pri tome je obavezan čuvati samostalnost i nezavisnost profesije.

Pravila kojim se reguliše odnos advokata prema sudu određuju i odnos advokata prema sudijama i drugim licima koja rade u pravosuđu.

Advokat se nikada neće identifikovati sa licem kojem pruža pravnu pomoć. Dužan je i svoju stranku upućivati na poštovanje pravosudnih i drugih organa pred kojima se vodi postupak, u skladu sa pravilima ovog kodeksa.

Dok zastupa stranku, eventualni privatni odnos advokata sa sudijom ili drugom osobom u sudu ili državnom, odnosno drugom organu i organizaciji, ne smije doći do izražaja radi postizanja određene koristi u postupku.

VIII. ODNOS PREMA ORGANIMA ADVOKATSKE KOMORE

Član 8.

Advokati su dužni da na svakom mjestu i u svako vrijeme čuvaju ugled, samostalnost i nezavisnost Advokatske komore i njenih organa. Pravo i dužnost advokata je da učestvuju u radu organa Advokatske komore, te da pomažu njihov rad.

Posebna je čast biti biran i birati organe Advokatske komore.

Advokati su dužni da obaveze prema Advokatskoj komori izvršavaju blagovremeno.

IX. ORGANIZACIJA POSLOVANJA

Član 9.

Prostorija u kojoj advokat obavlja djelatnost mora biti takva da odgovara očuvanju ugleda advokature. U tu svrhu advokati treba da organizuju ažurno vođenje predmeta, urednu pohranu spisa, tačnu evidenciju rokova tako da klijenta u svakom momentu mogu informisati o stanju predmeta, a po potrebi u kratkom roku obavijestiti o tome i odgovarajući organ Advokatske komore.

U pravilu, prijem stranaka obavlja se u kancelariji, koja po mogućnosti treba da raspokaže čekaonicom. Nepoželjno je primati stranke po sudskim hodnicima, restoranima i sličnim mjestima.

Advokat je dužan da ima određeno sjedište svoje advokatske kancelarije i ne smije imati filijalu kancelarije.

Firma advokatske kancelarije (ime i prezime advokata, specijalnost i sl.) treba da bude istaknuta na zgradi u kojoj je smještena advokatska kancelarija. Naziv kancelarije ne smije sadržati reklamno obilježje. Naziv advokatske kancelarije ispisuje se ćirilicom ili latiničnim pismom.

Advokatska kancelarija ima svoj pečat, koji ne smije sadržavati reklamni karakter. Na svaki podnesak koji sačinjava advokat biće stavljen pečat. Pored pečata advokat stavlja i svoj potpis (signum).

Nedostojno je bilo kakvo reklamiranje advokatske kancelarije u bilo kom obliku van uslova određenih u Statutu Advokatske komore.

X. NAGRADA I TROŠKOVI ZASTUPANJA

Član 10.

Nagradu i troškove zastupanja advokat će naplatiti prema Tarifi o nagradama i naknadi troškova za rad advokata, odnosno po ugovoru, a na traženje stranke omogućiti joj uvid u Tarifu i podnijeti joj specifikaciju obračuna troškova.

Ako stranka sama ponudi advokatu nagradu u iznosu većem od nagrade predviđene Tarifom, a advokat takvu nagradu nije tražio, smije primati i takvu nagradu.

Advokat može unaprijed naplatiti predviđene gotove troškove, a posebno one koji su nužni. Ukoliko ove troškove stranka ne plati unaprijed, advokat neće povrijediti pravila profesije ako odbije pružanje pravne pomoći ili u toku postupka uskrati davanje zastupanja.

Advokat je dužan da informiše stranku o procjeni troškova zastupanja i upozori je na mogućnost da troškovi odmjereni od suda na teret protivnika mogu biti manji od njegovog troškovnika.

Ukoliko stranka ne plati nagradu ili naknadu, advokat će je pismeno opomenuti i upozoriti da će u protivnom naplatu zatražiti sudskim putem.

XI. ZAVRŠNE ODREDBE

Član 11.

Stupanjem na snagu ovog kodeksa prestaje da važi Kodeks etike advokata od 27.09.2003. godine.

Ovaj kodeks stupa na snagu danom usvajanja.

P r e d s j e d n i k

Jovan S. Čizmović, advokat, s.r.

Broj: Sk.AKRS-02/05.

Teslić, Mart 12. 2005. godine.